

Załącznik 2 – Lista sprawdzająca oceny strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego

Temat innowacyjny: Poszukiwanie metod wczesnej interwencji socjalnej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży

Nazwa projektodawcy FUNDACJA POLSKIEJ AKADEMII NAUK ODDZIAŁ W LUBLINIE "NAUKA I ROZWÓJ LUBELSZCZYZNY"

Tytuł projektu „Innowacyjne Programy Integralne Wczesnej Interwencji Socjalnej przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu młodzieży w województwie lubelskim”

Numer umowy POKL.07.02.02.-06-124/10-00

Ekspert (imię i nazwisko): Barbara Matysik

Data wypełnienia listy : 13.01.2012r.

1. Czy uzasadnienie realizacji projektu zostało poparte wynikami analiz i badań, zrealizowanych w I etapie? Czy wyniki analiz i badań, zrealizowanych w I etapie potwierdzają potrzebę realizacji projektu?

TAK

Opiniowaną Strategię sporządzono na podstawie szczegółowego opisu badań, własnych jak i zewnętrznych. Ponadto opis przeprowadzonych badań i analiz desk- resarch został umieszczony w załącznikach do Strategii. Wyniki badań zostały prawidłowo zaprezentowane, gdyż wskazują na wiarygodne i rzetelne źródła oraz metody i techniki badawcze, oraz w większości miejsca i terminy ich realizacji. Przedstawione wnioski wynikające z dokonanego rozpoznania sytuacji problemowej młodzieży wykluczonej społecznie i zagrożonej wykluczeniem społecznym z terenu województwa lubelskiego są spójne z wynikami badań oraz uzasadniają potrzebę dalszej realizacji Projektu Innowacyjnego. Komplementarna Diagnoza wskazuje na problemy młodzieży i ich źródła oraz problemy osób pracujących na ich rzecz. Grupa młodzieży została podzielona na 3 podgrupy w kontekście wyodrębnionych czynników narażenia na wykluczenie społeczne. Dobór grup: badawczej (młodzież przebywająca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i socjalizacyjnych) i porównawczej (uczniowie szkół ponadgimnazjalnych) jest prawidłowy. Przebadano niemal 1800 osób wieku 15-21 lat. Reprezentatywność wyników badań jest wysoka i mogą podlegać uogólnieniu na obszar całego województwa. Ponadto analizowane raporty ze zróżnicowanych i kompleksowych badań dysfunkcjonalności młodzieży umożliwią późniejszą weryfikację uzasadnienia , efektywności i skuteczności projektu na etapie testowania wypracowanego modelu.

2. Czy cel projektu jest taki sam, jak zadeklarowane przez beneficjenta w strategii brzmienie celu cytowanego z wniosku o dofinansowanie?

TAK

Celem projektu jest wzrost efektywności zapobiegania i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu młodzieży trudnej w województwie lubelskim w oparciu o opracowany i wdrożony Model Innowacyjnych Programów Integralnych o charakterze Wczesnej

Interwencji Socjalnej do końca 2013r. Cel zapisany w Strategii ma tożsame brzmienie jak we wniosku o dofinansowanie projektu. Dotychczasowym efektem realizacji projektu jest opracowanie Wstępnej Wersji Produktu Finalnego, która stanowi innowacyjną metodologię służącą profilaktyce i wczesnej interwencji wykluczenia społecznego.

3. Czy wskaźniki są właściwie zdefiniowane?

NIE

Wnioskodawca opisuje ogólnie wskaźniki pomiaru celów po wprowadzeniu innowacji. Nie wymienia wskaźników dla fazy testowania i upowszechniania oraz włączania do głównego nurtu polityki. W opisie wskaźników - liczebność grupy użytkowników i odbiorców docelowych w fazie testowania i w fazie upowszechniania nie została wskazana.

Z uwagi na nieprecyzyjne przedstawienie pożądanego stanu docelowego, należy przypisać im konkretne liczbowe wskaźniki. Ponadto koniecznym jest wskazanie ram czasowych dla większości wskaźników planowanych zmian. Zauważalnym jest brak odniesienia do pomiaru skuteczności celów Programu wobec jego indywidualnych adresatów tj. młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym i w tym kontekście doboru adekwatnych wskaźników np. spadek liczby czynów karalnych, zmniejszenie liczby skierowań młodzieży do placówek resocjalizacyjnych.

4. Czy wartości docelowe wskaźników celu i sposób ich pomiaru oraz źródła weryfikacji zostały określone prawidłowo (odpowiednio do celu)?

NIE

Wskazano narzędzia pomiaru i sposoby weryfikacji wskaźników. Wartości docelowe nie zostały poprawnie przedstawione, gdyż z kontekstu nie wynika co jest wskaźnikiem produktu, a co wskaźnikiem rezultatu. Wyraźny podział na odbiorców i użytkowników w fazie testowania nie występuje. Dla pomiaru większości wskaźników nie wskazano jego czasookresu. Wskazaniem jest uzupełnienie brakujących zapisów.

5. Czy przedstawiona innowacja została opisana kompleksowo, z uwzględnieniem wszystkich wymaganych elementów, w tym czy wstępna wersja produktu finalnego jest innowacyjna w kontekście działań realizowanych/niezrealizowanych w Polsce?

TAK

Projektodawca poprawnie w Strategii opisuje, na czym polega zaplanowana do wdrożenia innowacja – „Integralny Program Wczesnej Interwencji Socjalnej” na podstawie jego wybranych elementów - Programu „Azymut Vita” i „Quo Vadis Iuvenis!” Brakuje opisu dla programu Autorizio Libertas. Nowatorskie narzędzia ogólnie przedstawia w wymiarze grupy docelowej, formy wsparcia i problemu. Poszczególne programy stanowią załączniki do strategii. Projektodawca prawidłowo przedstawia sposoby doboru grup docelowych użytkowników i odbiorców zarówno na etapie testowania i użytkowania. Podaje także ich liczebność.

Wstępna wersja produktu finalnego i produktów cząstkowych jest przedstawiona prawidłowo. W opisie poszczególnych produktów występują szczegółowe i rzetelne podstawy teoretyczne, konkretne procedury i podręcznik oraz opis ich testowania oraz wdrażania.

Jednakże Projektodawca nie przedstawia syntetycznej analizy porównawczej proponowanej innowacji z obecnie istniejącymi praktykami wczesnej interwencji socjalnej. Opis przewagi nowego produktu nad dotychczasową praktyką w kontekście relacji nakład/rezultat jest pobieżny. Nie opiera się na konkretnych wskaźnikach ilościowych i jakościowych, lecz ogólnych sformułowaniach dotyczących korzyści typu: „wystarczy ludzie, jedni opłacani za ich pracę, inni jako wolontariusze ...” Nie podaje też ram czasowych.

Projektodawca nie przedstawia również występujących w województwie lubelskim barier, które uniemożliwiają stosowanie proponowanego rozwiązania bez wsparcia środków przeznaczonych na realizację projektów innowacyjnych

Z kolei opis wartości dodanej innowacyjnego rozwiązania w stosunku do obecnej praktyki jest ogólny.

Natomiast opis komu ma służyć produkt skupia się na ilościowym, enumeratywnym wskazaniu użytkowników produktu w poszczególnych wymiarach (docelowym, upowszechniania i włączania testowania), co również dotyczy odbiorców produktów. Warunki jakie powinny zostać spełnione, aby produkt działał właściwie zostały ogólnie przedstawione wobec całego Programu oraz szczegółowiej wobec 1 z 3 produktów cząstkowych tj. Quo Vadis Iuvenis. Brakuje opisu dla komponentu: „Azymut Vita” i „Autorizio Libertas”. Pominięto aspekt możliwości finansowych potencjalnych użytkowników Programu i możliwości zastosowania Programu bez wsparcia w ramach projektu POKL.

6. Czy przedstawiony sposób testowania gwarantuje rzetelność testu produktu finalnego i odpowiada specyfice projektów innowacyjnych w odniesieniu do liczebności grup docelowych?

NIE

Kryteria wyboru grup docelowych: użytkowników i odbiorców do testowania produktu nie zostały precyzyjnie przedstawione. Z zapisów w Strategii wynika, że testowanie „odbywać się będzie w co najmniej dwóch środowiskach lokalnych lub w obrębie dwóch jednostek samorządu terytorialnego” tzn. o jakich cechach specyficznych i co oznacza zapis w tej części Strategii gmina „typowa dla Lubelszczyzny”. Prezentacja grupy użytkowników biorących udział w testowaniu wstępnej wersji produktu finalnego nie zawiera opisu ich cech charakterystycznych. Uwagi budzi realność założeń Projektodawcy pozyskania grupy użytkowników w zaproponowanym składzie: 10 psychologów, 3 pedagogów, 3 psychiatrów, 3 pracowników socjalnych, 3 doradców zawodowych, 10 nauczycieli, 3 asystentów rodzinnych, 3 mediatorów oraz testowanie w 10 instytucjach. Ponadto nie przedstawiono liczebności grupy użytkowników na etapie testowania.

Opis grupy odbiorców jest ogólny. Nie jest przypisany do określonego obszaru terytorialnego w związku, z czym pojawiają się pytania o nieopisane rozwiązania organizacyjne, gdyż zaplanowane działania wobec grupy odbiorców nie mogą się odbyć bez grupy użytkowników. Nie opisano także kryteriów weryfikacji udziału w testowaniu oraz kiedy i gdzie będzie prowadzony nabór do Programu. Ponadto uwagi dotyczą zapisu o „wymuszeniu” udziału młodzieży w programie.

Opisu testowania produktu finalnego jest wysoce ogólny. Nie wynikają z niego ani przybliżone miejsce ani czas . Nie są też opisane kolejne etapy testowania. Opis zaproponowanego sposobu testowania produktu finalnego i cząstkowych jest niedokładny, wobec czego nie gwarantuje pełnej rzetelności przeprowadzonego testu produktu finalnego. Test odpowiada specyfice projektów innowacyjnych jedynie w odniesieniu do liczebności grupy docelowej odbiorców (80 osób), zaś liczba użytkowników nie została jasno przedstawiona.

Koniecznym jest uzupełnienie przez Projektodawcę wskazanych braków.

7. Czy planowane podejście do monitoringu w fazie testowania i ewaluacji skuteczności produktu gwarantuje rzetelność oceny produktu finalnego?

NIE

W treści Strategii występują braki precyzyjnego określenia mierników odnoszących się do monitoringu w fazie testowania np. liczba badań, liczba respondentów, termin przeprowadzenia badania, sposób ich przeprowadzenia. Ponadto zaproponowano nieliczne narzędzia monitoringu, których opis nie występuje.

Nie określono także konkretnych i specyficznych zadań w zakresie ewaluacji wewnętrznej realizowanej przez personel projektu i zewnętrznej - zleconej zewnętrznemu wykonawcy dla wyboru którego nie zostały określone konkretne kryteria . Ponadto w opisie brakuje dokładnego opisu sposobu przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej, zaś opis wykorzystania wyników ewaluacji zewnętrznej produktu finalnego nie występuje.

Ogólnie została przedstawiona efektywność i skuteczność projektu , gdyż nie przypisano jej wskaźników ilościowych i jakościowych. Z zapisów nie wynika czy i jak (przy pomocy jakich narzędzi) zostanie dokonany pomiar przydatności i efektywności oferowanego Programu. Natomiast opisane w rozdz. VIII Kamienie milowe przedstawiają głównie terminy planowanych działań (ich początek i koniec), a nie uzyskiwane w ciągu chronologicznym efekty działań.

Wymagany jest od Projektodawcy uzupełnienie wskazanych braków.

8. Czy właściwie zdefiniowano adresatów i działania w ramach strategii upowszechniania?

TAK

Adresaci upowszechniania Strategii zostali wskazani już w rozdziale III pkt.I. 3.2.a w wymiarze docelowym oraz pkt. 3.2.b w wymiarze upowszechniania i włączania. Jednak nie opisano ich wewnętrznego i zewnętrznego znaczenia dla projektu. Natomiast rozdział VIII zawiera kolejne grupy potencjalnych interesariuszy projektu jako adresatów włączania . Ich rola w upowszechnianiu i włączaniu Produktu Finalnego nie została przedstawiona. Plan działań upowszechniających nt. zewnętrznego upowszechniania efektów projektu w skali regionu i kraju w oparciu o dostępne rozwiązania ustawowe i regionalną dokumentację strategiczną z zakresu polityki społecznej.

Projektodawca jednak nie sprecyzował komu i jak zaprezentuje wypracowany w projekcie Innowacyjny Program Integralny oraz do jakich konkretnie odbiorców dystrybuowany będą produkt finalny, E – przewodnik, film, wersja drukowana oraz jak będzie prowadzona kampania medialna. Z opisu w Strategii nie wynika liczba ww. publikacji

i kanały dystrybucji. Ponadto brakuje informacji o tym, co będzie stanowić o sukcesie działań włączających

Projektodawca powinien uzupełnić wskazane uchybienia.

9. Czy właściwie zdefiniowano adresatów i działania w ramach strategii włączania do głównego nurtu?

NIE

Adresaci włączania Produktu do głównego nurtu polityki zostali zdefiniowani prawidłowo. Wymieniono osoby i instytucje wpływające na realizowaną politykę społeczną. W opisie nie występują odniesienia do wymagających odpowiednich zmian przepisów prawa oraz źródeł finansowania. Przedstawiony plan działań w zakresie włączania produktów projektu do głównego nurtu polityki nie jest konkretny, gdyż nie określa szczegółowo, jakie działania w ramach mainstreamingu horyzontalnego, a jakie w ramach mainstreamingu wertykalnego będą kierowane do konkretnych grup docelowych

Projektodawca powinien uzupełnić wskazane uchybienia.

10. Czy proponowane działania i ich adresaci gwarantują skuteczność włączania do głównego nurtu polityki?

TAK

Ogólnie zaproponowano listę adresatów i pobieżny plan działań w zakresie wertykalnego i horyzontalnego mainstreaming'u. Ogólne wskazanie nie obejmuje wszystkich potencjalnych interesariuszy a plan działań nie zapewnia dotarcia w regionie do wszystkich kluczowych osób i instytucji w zakresie polityki społecznej i przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego

11. Czy analiza ryzyka pozwala na określenie potencjalnych zagrożeń i zaplanowanie działań w celu zmniejszenia ich negatywnych skutków?

TAK

Wskazano zagrożenia dla realizacji projektu, Przedstawiono ich gradację i opisano 3 najważniejsze z nich wg. wyliczeń Projektodawcy. Ogólnie przedstawiono sposoby ich niwelacji. Nie uwzględniono ryzyk dotyczących udziału młodzieży w projekcie. Nie opisano ryzyk związanych z upowszechnianiem i włączaniem Produktu do głównego nurtu polityki

12. Czy analiza ryzyka przewiduje właściwe sposoby ograniczania najważniejszych zagrożeń?

TAK

Z opisu analizy ryzyka nie wynikają szczegółowe i jasno określone metody zaradcze, alternatywne scenariusze oraz opis systemu pomiaru, kontrolowania i nadzorowania wystąpienia ryzyka

13. Czy wstępna wersja produktu finalnego jest adekwatna do założeń opisanych w strategii? (weryfikacja na podstawie załącznika – wstępnej wersji produktu finalnego)

TAK

Wstępna wersja produktu finalnego i produktów cząstkowych jest adekwatna do założeń opisanych w strategii. Produkty cząstkowe przedstawiono w prawidłowej formie – umożliwiającej ich praktyczną implementację. Produkt finalny przedstawiono w sposób kompletny, co uprawnia do przejścia do kolejnego etapu wdrażania projektu innowacyjnego, czyli testowania.

14. Czy wstępna wersja produktu finalnego może zostać poddana testowaniu? (weryfikacja na podstawie załącznika – wstępnej wersji produktu finalnego)

TAK

Wstępna wersja produktu finalnego może podlegać testowaniu po usunięciu stwierdzonych i wskazanych braków w zakresie doboru grupy użytkowników projektu oraz doprecyzowaniu zadań w fazie testowania (odpowiedź na pyt. 6 i 7 listy sprawdzającej).

Komentarz eksperta do całej oceny¹:

Przedstawiona Strategia wdrażania dotyczy „Innowacyjnych Programów Integralnych Wczesnej Interwencji Socjalnej” w sferze przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego młodzieży. Jego istotą jest wdrożenie 3 modeli postępowania z młodzieżą, w zależności od rodzaju jej dysfunkcjonalności i niedostosowania społecznego. Są nimi programy „Azymut Vita”, „Quo Vadis Iuvenis!” i „Autorizio Libertas”. Atutem Strategii i jej załączników jest przedstawienie niedoskonałości i niskiej efektywności stosowanych praktyk. Zaletą jest także oparcie uzasadnienia wdrożenia Produktu w oparciu o dane dotyczące skali zjawiska wykluczenia społecznego i narażenia na nie, w kontekście wybranych, głównych problemów młodzieży. Zaproponowane formy wsparcia młodzieży stanowią nowatorskie podejście do problemu oraz oferują nowy produkt w regionie, który z uwagi na kompleksowość swojej oferty może być implementowany z zaproponowanej postaci. Podkreśla się, że „Integralny Program...” i jego komponenty są poprawnie metodycznie i metodologicznie przygotowane.

Jednakże opiniowana Strategia wymaga dokonania przez Projektodawcę nielicznych uzupełnień, lecz ważnych uzupełnień w postaci:

- 1) Poprawnego zdefiniowania wskaźników,
- 2) Dokonania korekty przedstawionych wartości docelowych wskaźników, celu i sposobu ich pomiaru,
- 3) Doprecyzowania sposobu testowania,
- 4) Uszczegółowienia monitoringu.
- 5) Uszczegółowienie opisu działań w ramach mainstreamingu horyzontalnego i w ramach mainstreamingu wertykalnego

¹ Komentarz eksperta musi:

– w przypadku rekomendowania warunkowej akceptacji strategii – uwzględniać opis obejmujący zakres wymaganych zmian i poprawek,
– w przypadku rekomendowania odrzucenia strategii - zawierać uzasadnienie odrzucenia strategii z odniesieniem do tych elementów dokumentu, które zaważyły na negatywnej rekomendacji.

Rekomendacja eksperta²:

- ☐ zatwierdzić strategię w kształcie, w którym została złożona
- ☒ zatwierdzić warunkowo strategię, pod warunkiem wprowadzenia wyżej wskazanych zmian
- ☐ odrzucić strategię

Barbara Matysik

Wieprzowe Jezioro dn.13.01.2012r.

² Należy wybrać jedną z opcji poprzez zaznaczenie odpowiedniego pola.